

Dünyada ve mahşerde adâletin tecellisi

Süleyman Bey: “Allah’ın adâletinin dünyada ve âhirette tecellîsi nasıl olur? Mahşerde ameller tartıldığı zaman, iyiliklerin ve kötülüklerin ağırlık durumuna göre hüküm verileceği; her kötülüğün zerre kadar da olsa cezâsının verileceği, her iyiliğin de zerre kadar da olsa mükâfâtı verileceği ne demektir?”

Cenâb-ı Hak Âdil’dir; yani adâlet sahibidir. Adâletle iş yapar, adâletle muâmele buyurur, haksızlık ve zulüm yapmaz. Allah ne hükümlerinde, ne emirlerinde, ne kahrında, ne gazabında, ne celâlinde, ne cezâsında zulmetmez; her işinde ve her fiilinde mutlak adâlet sahibidir. Âdil-i Hakîm olan Rabbimiz, adâletinin gereği olarak insana, sevaba ve cezâyâ esas olacak bir ihtiyar ve irâde vermiş, insanı irâdesinde hür bırakmış; ama mes’ûliyeti de omuzuna yüklemiştir.¹ Âdiliyet tabirinin Cenâb-ı Hak’ın hem ismine, hem fiiline, hem sıfatına, hem de şe’nine (mukaddes hâllerine) işâret ettiğini beyan eden² Bedüzzaman Hazretleri, zâlimin de mazlûmun da rûhunu alarak her ikisini de eşitleyen ölümden sonra; Allah’ın adâletinin zorunlu bir gereği olarak Mahkeme-i Kübrâ kurulacağını, hakkın yerini bulması bakımından Âdil isminin âhireti ve haşri ispat eden isimlerden olduğunu kaydeder.³

Mahşer günü, büyük adâlet günüdür. Bir diğer ifâdeyle, adâletin eksiksiz tahakkuk edeceği büyük buluşma günüdür. Hükümlerini esasen dünyadan itibaren icrâyâ koyan İlâhî adâlet, Mahşer gününde artık son hükmünü koyar; o gün hak yerini tamamen bulur. O günden geriye, tartılacak bir husus, görülecek bir dâvâ, hüküm verilecek bir mesele kalmaz.

Kur’ân, mahşeri “İlâhî adâlete” vurgu yapan söz ve kelimelerle gündemimize çok sık taşır. “O gün tartıları ağır gelen kimse, hoşnut olacağı bir yaşayış içinde olacaktır. Mîzânı hafif gelenlerin ise sığınacağı yer hâviyedir, Cehennem kızgın ateşidir”⁴ buyuran Cenâb-ı Hak, bir diğer âyette ise, “Kim zerre kadar iyilik yaparsa onun

mükâfâtını görecek, kim de zerre kadar kötülük yaparsa onun cezâsını görecektir” 5 buyurmaktadır. Bu âyetler adâletin tam tahakkuk edeceğini, hiç kimsenin hiçbir davranışının görmezden gelinmeyeceğini, her davranışın muhakkak bir bedeli olduğunu ısrarla dile getirir. Ancak Cenâb-ı Hak’ın rahmeti o kadar sonsuz ve geniştir ki, iyilikleri kötülüklerinden—sayı veya nitelik olarak—fazla olanlar affa müstahak olacaklardır. Yani Cenâb-ı Hak, onların kötülüklerini affedecektir. Bu İlâhî müjdeye, Bediüzzaman Hazretleri şu sözleriyle dikkat çeker:

“Cenâb-ı Hak, âhirette muhasebe-i a’mâl (amelleri hesaba çekme) düsturuyla, adalet-i Rabbâniyesini, hasenat (iyilikler) ve seyyiâtın (kötülüklerin) muvazenesiyle (karşılaştırılmasıyla) gösteriyor. Yani, hasenat râcih (üstün) ve ağır gelse mükâfatlandırır, kabul eder; seyyiat râcih gelse cezalandırır, reddeder. Hasenat ve seyyiâtın muvazenesi kemiyete (sayıya) bakmaz, keyfiyete (niteliğe) bakar. Bazı olur, birtek hasene bin seyyiâta tereccuh eder (üstün gelir), affettirir.” 6 Yine başka yerde “Bazan birtek hasene ile çok seyyiâtını örter” 7 diyen Bediüzzaman Hazretleri, hatta bir yerde “Cenâb-ı Hak, Settârü’l-Uyûb’dur (Ayıpları Örtendir); hasenat seyyiata mukabil (denk) gelse, affeder” 8 diyerek, İlâhî lütfun ne kadar geniş olduğunu müjdelemiştir.

Allah’ın adâletinin tahakkuk yeri sadece mahşer değildir elbet. Yaşadığımız, nefes alıp verdiğimiz her bir günde de adâlet-i İlâhî’nin tecellîleriyle karşı karşıya bulunmaktayız. Burnumuzun kanamasından, başımızın ağrmasına ve işimizin ters gitmesine kadar her tecellînin, bir bakıma adâletin tahakkuku olduğu hadislerce de bildirilmiştir.

Öyleyse unutmamalıyız ki, Allah’ın adâleti dünyada da tecellî eder. İlâhî adâlet, yaşadığımız hayatı her boyutuyla kucaklar, bütün canlıları kuşatır. Halk arasında, “Eden bulur”, “Gülme komşuna, gelir başına”, “Ne ekersen onu biçersin” gibi sözler İlâhî adâletin gerek beşerî ilişkilerimizde, gerekse hayatımızın her kesitinde önemli bir yere sahip olduğunun göstergesidir. Üstad Saîd Nursî, Semûd, Âd ve Fir’avun kavimleri gibi geçmiş kavimlere gelen dünyevî musîbetleri Âdil isminin bir tecellîsi olarak zikreder ve bu musîbetlerin, o kavimlerin Peygamberlere isyânlarına mukâbil başlarına geldiğini belirtir.⁹

Adâletin tecellîsi bakımından dünya-âhiret dengesini elbette Cenâb-ı Hak kurar.

Enes (ra) bildirmiştir: Resûlullah (asm) şöyle buyurdu: “Allah hiçbir mü’mine bir tek iyiliğinde bile haksızlık etmez. İyiliğine karşılık dünyada bir çok nimetler verir. Âhirette ise ayrıca buna karşılık mükâfatlandırır. Kâfirin ameline gelince: İyiliklerine karşılık dünyada rızıklandırılır. Âhirete kavuştuğunda ise, karşılık verilecek bir iyiliği

bulunmaz.”10

Demek, Allah'ın adâleti dünya ile mahşerde bir bütün olarak tahakkuk etmektedir. Öyleyse adâletin tecellîsi açısından dünya ile mahşer, tıpkı bir terâzinin iki kefesi gibi birbirini tamamlamaktadır.

Dipnotlar:

1- Sözlür, s. 430;

2- Şuâlar, s. 72;

3- Sözlür, s. 66, 67, 80, 81, 82; Şuâlar, S. 193-195; M. Nûriye, S. 36; Mektûbât, S. 244, 399;

4- Kâria Sûresi, 101/6,7,8,9;

5- Zilzâl Sûresi, 99/7,8;

6- Mektubat, s. 430;

7- Lem'alar, 13. Lem'a, s. 91;

8- Sikke-i Tasdik-i Gaybi, s. 56;

9- Şuâlar, S. 53;

10- Riyâzu's-Sâlihîn, 427.